

СУБКУЛЬТУРА ВІЙСЬКОВОГО СОЦІУМУ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОГО ВИХОВАННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Семенов С.С., кандидат філософських наук, доцент

Національна академія Національної гвардії України

Громико О.В., кандидат філософських наук, доцент

Харківський національний університет повітряних сил ім. І. Кожедуба

Військо України з об'єктивних та суб'єктивних причин сьогодні знаходяться в складному становищі. Для виходу з нього та з метою створення якісно нової ефективно діючої моделі військової організації в останній здійснюються різносторонні реформи. При цьому дуже важливо, щоб із «реформаційної купелі» не було виплеснуто провідні первинні сегменти субкультури, яку в цілому можна вважати своєрідним становим хребтом армійського соціуму.

За допомогою «субкультурної палітри» здійснюється соціальна ідентифікація людей. Деякі науковці ще називають даний феномен організаційною культурою, причому по-різному розуміють його зміст, зокрема, як: 1) автономне культурне утворення у межах домінуючої культури;

2) специфічний спосіб диференціації регіональних та національних культур; 3) спосіб визначення та опису незначних культурних змін, що відбуваються у межах домінуючої культури; 4) особливу форму організації людей; 5) сукупність норм і цінностей, що протистоять традиційній культурі та інтерпретуються нею як чуже, негативне, що порушує її цілісність.

Будь яка субкультура виконує ряд важливих функцій, а саме: 1) змістовну функцію – відтворення змісту і завдань соціальної організації; 2) виховну функцію – сприяння усвоєнню членами організації існуючих способів поведінки та адаптації їх в соціальній структурі; 3) мотиваційну функцію – забезпечення адекватності уявлень членів організації про професійну чи іншу діяльність і відносини в даній спільноті; 4) селекційну функцію – організація контролю, який дозволяє відсівати нелояльних і залишати лояльних членів корпоративної системи; 5) комунікативну функцію – здійснення зв'язків із зовнішнім світом, в тому числі з метою пропаганди іміджу соціальної організації та врахування загальної громадської думки щодо його підвищення; 6) стабілізаційну функцію – забезпечення нормального функціонування організації в екстремальних умовах; 7) захисну функцію – підтримання на належному рівні постійної конкурентоспроможності соціальної організації.

З огляду на розмаїття і важливість завдань, які виконує означений тип або вид субкультури на його глибоке історичне коріння, а також враховуючи пріоритети та специфічні ознаки армійської служби, в структурі «культурного надбання» військової спільноти можна виділити, на нашу думку, такі основні складники (компоненти): а) корпоративні атрибути, символи, ритуали; б) ціннісні орієнтації військовослужбовців; в) професійну етику та етикет.

При цьому кожен з названих компонентів базується одночасно на «трьох китах»: традиціях, звичаях і законах. Атрибути, символи, ритуали, цінності та етичні норми разом з традиціями, звичаями і законами перебувають у постійній взаємодії, визначають характер і специфіку один одного, забезпечують збереження субкультури в цілому.

В період створення і реформування української армії, на наш погляд, безпідставно зруйновано ряд важливих елементів, які були так чи інакше задіяні у виховних процесах, в активному прищепленні військовослужбовцям етичних норм і правил поведінки. Складається враження, що від частини з них армія, її структури (а вірніше її керівники) відмовились лише за те, що ці елементи мали певну «радянську окрасу» або не відповідали стандартам і вимогам так званих «провідних країн».

Субкультура є важливим чинником системотворення та ідентифікації військової життєдіяльності. Для армії ж характерна деяка інерція щодо сприйняття тих чи інших новацій. Це великий, малорухливий за своїм внутрішнім змістом механізм. А відтак його дуже важко повернути швидко на 180 градусів, не руйнуючи базових елементів, в тому числі і в субкультурі військової спільноти. Армія, яка окрім всього іншого втрачає ще й субкультуру, не має повноцінного майбутнього.